

Tlačová správa
Poprad 8. január 2024

Rakovina prostaty je tretím najčastejším onkologickým ochorením u mužov na Slovensku

Chcete jej predísť? Stačia tri písmená - PSA

Karcinóm prostaty je po rakovine pľúc a hrubého čreva najčastejšou onkologickou diagnózou u mužov u nás a jej výskyt stále rastie. Toto ochorenie sa však vyvíja niekoľko rokov a pri včasnej diagnostike sa dá úplne vyliečiť. Stačí jediné, pravidelná prevencia u mužov nad 50 rokov. Primár urologického oddelenia Nemocnice Poprad MUDr. Erik Chorvát, MBA v rozhovore vyvracia najčastejšie fámy k téme mužskej prostaty a jej ochorení, ale uvádza aj prekvapujúcu skutočnosť, že takmer všetci 80-roční muži by pri diagnostike mali potvrdený tento druh karcinómu.

Definujme si funkciu a veľkosť prostaty v tele muža...

Prostata je mužský pohlavný orgán, ktorého tvar sa prirovnáva ku gaštanu. Jeho hmotnosť u dospelého muža je okolo 25 gramov. Úlohou prostaty je produkovať sekrét, ktorý zvlhčuje močovú rúru pred ejakuláciou a samotný sekrét tvorí aj časť ejakulátu - cca 30%.

Aké sú najčastejšie problémy s prostatou a v akom veku sa začínajú prejavovať?

Ťažkosti s prostatou môžu mať dospelí muži aj v nižšom veku - tu sú to skôr zápalové choroby. Ale všeobecne, najčastejšie sa príznaky zväčšenia prostaty prejavujú po 50. roku života a dá sa povedať, že s vekom stúpa pravdepodobnosť daných ťažkostí. Sú to hlavne slabší prúd moču, pocit neúplného vyprázdnenia mechúra, prerušované močenie, častejšie močenie.

Karcinóm prostaty – jedna z najrozšírenejších onkologických diagnóz u mužov. Ako sa diagnostikuje a ako sa prejavuje?

Karcinóm prostaty predstavuje celosvetovo 2. najčastejšie zhubné nádorové ochorenie u mužov po rakovine pľúc. Na Slovensku je na 3. mieste, keďže u nás je vyšší výskyt rakoviny hrubého čreva. Čo sa týka diagnostiky, dnes by mala byť založená na prevencii, kde sa stanovuje koncentrácia PSA v sére (čo je špecifický nádorový marker) a klinickým vyšetrením vrátane vyšetrenia prostaty cez konečník. Ak daným vyšetrením vyslovíme podozrenie na karcinóm, nasledovať by mala biopsia prostaty, teda odber vzoriek prostaty špeciálnou ihlou. Pred samotnou biopsiou sa ešte robí vyšetrenie magnetickou rezonanciou na lokalizovanie podozrivých ložísk. V takomto prípade sa dá rakovina zistiť vo veľmi včasnom štádiu, kedy je vyliečiteľná. Ak aj muži majú v tomto prípade nejaké ťažkosti, tie sú väčšinou spôsobené nezhubným zväčšením prostaty (tzv. BPH). Samotný karcinóm prostaty môže mať príznaky lokálne - teda ťažkosti s močením, alebo celkové - teda také, ktoré sú už známkou komplikácií alebo metastázovania ochorenia - napríklad bolesti kostí, nechutenstvo, strata hmotnosti...

Ak vyšetrenie PSA a následne biopsia potvrdia karcinóm prostaty, čo ma čaká? Aké kroky musím absolvovať a aké sú možnosti liečby?

Ak sa biopsiou potvrdí karcinóm prostaty, robia sa ďalšie vyšetrenia, aby sme určili rozsah ochorenia, najčastejšie scintigrafia kostí a CT, eventuálne najnovšie tzv. PSMA PET CT. Ak je

ochorenie lokalizované len na prostatu, existujú 3 rôzne možnosti - operačné odstránenie celej prostaty, ožiarenie prostaty, alebo v určitých špeciálnych situáciách aktívne sledovanie. Ak je ochorenie rozšírené aj mimo prostaty, hlavnú úlohu má hormonálna liečba, eventuálne v niektorých prípadoch aj chemoterapia.

Je pravda, že ak sa odhalí karcinóm prostaty včas, je šanca na úplné a trvalé vyliečenie?

Áno, pri včasnej diagnostike je veľká pravdepodobnosť trvalého vyliečenia.

Rakovina prostaty v prvých štádiách nebolí, je však možno identifikovať aspoň nejaké príznaky?

Väčšina príznakov, ktoré muži popisujú, sú skôr v dôsledku nezhubného zväčšenia prostaty, samotná rakovina vo včasnom štádiu nemá žiadne príznaky.

Aké je percento úspešnosti liečby a od čoho závisí? Koľko prípadov identifikujete ročne?

Úspešnosť liečby je priamo úmerná štádiu, v ktorom sa karcinóm odhalí. Pri lokálnom ochorení je úspešnosť viac ako 95%, teda väčšina pacientov nezomiera na rakovinu prostaty. Naopak, u metastatického ochorenia je 5 ročné prežitie cca 23% a 10 ročné len cca 7%. Celkovo sa na Slovensku ročne diagnostikuje cez 2000 nových prípadov a tento počet stále rastie, čo je spôsobené aj častejším vyšetrovaním PSA, starnutím populácie.

Čo naši muži a prevencia? Každoročne máme Movember, mesiac venovaný presne prevencii rakoviny prostaty. Vaša skúsenosť za posledné roky? Sú muži zodpovednejší?

Je jednoznačne viditeľné, že prevencii sa začínajú aj naši muži viac venovať. Do istej miery je to aj vďaka rôznym akciám, ako je Movember, ale aj správnou motiváciou zo strany zdravotných poisťovní, keď nárok na benefity má len pacient, ktorý má urobené všetky preventívne prehliadky.

Od akého veku by muži nemali zabúdať na pravidelné preventívne vyšetrenia?

U mužov, ktorí majú u najbližších príbuzných rakovinu prostaty, by mali začať preventívne prehliadky už po 40. roku veku a opakujú sa v intervale, ktorý sa stanovuje na základe PSA. U mužov bez tejto tzv. pozitívnej rodinnej anamnézy by preventívnu prehliadku mali absolvovať po 50. roku veku.

Mnohí majú predsudky najmä z nepríjemného vyšetrenia prostaty cez konečník. Dnes už však existuje jednoduchý krvný test, kde sa zisťuje hodnota prostatického špecifického antigénu, ten veľa napovie. Priblížte nám ho...

PSA - teda prostatický špecifický antigén je bielkovina, ktorú produkujú bunky prostaty a má za úlohu zabezpečovať správnu hustotu ejakulátu pre pohyb spermií. PSA sa zvyšuje vekom, rastom prostaty, ale najvýraznejší vzostup spôsobuje karcinóm prostaty, zápaly prostaty alebo manipulácie s prostatou - napríklad biopsia. Aj z toho dôvodu je niekedy potrebné vyšetrenie PSA opakovať a posudzovať jeho dynamiku. No a aj keď je pravda, že mnohí muži sa obávajú prehliadky práve kvôli vyšetreniu cez konečník, po samotnom vyšetrení väčšina z nich prizná, že to nebolo vôbec také hrozné, ako sa obávali.

Môže muž žiť bez prostaty? Ako je to po prekonaní karcinómu prostaty s jeho intimitou? Objavuje sa inkontinencia a impotencia? Aký častý je tento problém?

Samozrejme, žiť sa dá aj bez prostaty, ale po takej rozsiahlej operácii sú tam isté zmeny, ktoré sa týkajú hlavne intímneho života, keďže po operácii je cca u 50-80% mužov prítomná porucha erekcie. Poruchy udržania moču sú menej časté a vyskytujú sa u 10-20% pacientov.

Hovorí sa, že dnes prakticky každý muž po 80-ke trpí ochorením prostaty, je to pravda?

Áno, tvrdí sa, že ak by sme každému 80 ročnému mužovi urobili histologické vyšetrenie, bol by výskyt karcinómu blízko 100%. Treba však povedať, že karcinóm prostaty je ochorenie, ktoré môže mať rôzny stupeň rizika a ochorenia v najnižšom stupni hlavne u starších mužov často vôbec nie je nutné aktívne liečiť, len aktívne sledovať.